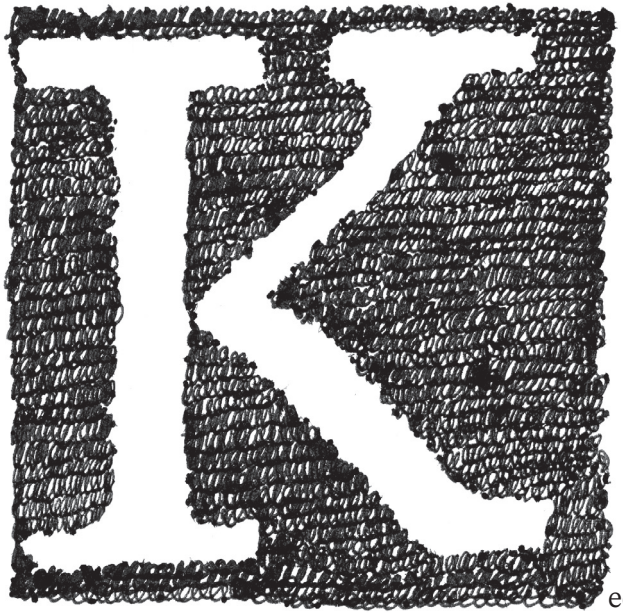
Gunnar
Gunnarsson

Advent



eď sa blížia sviatky, každý sa na ne pripravuje po svojom. Prípravy môžu prebiehať mnohými spôsobmi. Benedikt mal svoj vlastný. Spočíval v tom, že na začiatku predvianočného obdobia – ak to počasie dovolilo, najlepšie na prvú adventnú nedeľu – sa vybral na cestu. Do batoha si naložil hojnú zásobu jedla, náhradné ponožky, dva až tri páry nových topánok z ovčej kože, varič, malú kanistru petroleja a fľašu liehu a potom zamieril do odľahlých horských oblastí, kde sa v tomto ročnom období zdržiavali iba otužilé dravé

vtáky, líšky a kde-tu nejaká zatúlaná ovca, ktorá pri poslednom jesennom zháňaní stád z pastvín unikla ľudskej pozornosti a teraz sa celkom opustená túlala medzi fliačikmi neduživej trávy. Práve tieto ovce sa Benedikt pokúšal nájsť. Mal ich hádam na vysočine nechať pomrznúť či zahynúť od hladu len preto, že nikto nemal chuť alebo odvahu ísť ich pohľadať a bezpečne doviesť späť k majiteľom? Veď aj ony boli živé bytosti, tvory z mäsa a kostí, takže za ne niesol akúsi zodpovednosť. Jeho plán bol jednoduchý: nájsť ich a doviesť živé a zdravé pod sedliakovu strechu ešte predtým, ako na chladný ostrov aj na celú zem zavítajú vianočné sviatky a naplnia pokojom a dobrou vôľou srdcia tých, ktorí nesedeli so založenými rukami, ale pracovali usilovne ako včielky.

Na túto adventnú púť chodieval Benedikt vždy sám. Alebo nie? Prinajmenšom mu na nej nerobil spoločnosť žiadny človek. Zvyčajne ho však sprevádzal pes a väčšinou aj vedúci baran z jeho stáda. V čase, keď sa odohral tento príbeh, mal Benedikt psa menom Leo a s obľubou o ňom vravieval, že je „pravý pápež“. Baran dostal vďaka svojej húževnatosti meno Nezmar.

Tí traja boli na takýchto výpravách už roky nerozluční a poznali sa až do špiku kostí. Takýto

dôverný vzťah pravdepodobne zapustí korene iba medzi vzdialenými živočíšnymi druhmi a zapustí ich tak hlboko, že ho nepomýli ani nezatemní nijaký tieň vlastného ja, vlastnej krvi, vlastných želaní či túžob. Na cestách bývali popravde až štyria. Lenže znamenitý koník Hrivko mal príliš štíhle nohy a príliš ťažké telo, aby sa mohol brodiť sypkým snehom, ktorý sa najmä začiatkom zimy zvykne hromadiť v hlbokých závejoch. Okrem toho by len ťažko dokázal celé dni znášať namáhavý pochod v chlade a vlhkosti so skromnou dávkou jedla, ktorá mala vystačiť ostatným trom. Benedikt a Leo sa s ním rozlúčili so smútkom a ľútosťou, aj keď to malo byť sotva na dlhšie ako týždeň. Nezmar sa s tým neradostným údelom vyrovnal pokojnejšie, rovnako ako s inými vecami.

A tak sa teraz táto trojica uberala snehobielym zimným dňom: vpredu Leo, ktorému napriek treskúcemu mrazu z pravého kútika papule priam pôvabne visela špička jazyka, za ním Nezmar, vyrovnaný ako zvyčajne, vzadu Benedikt ťahajúci za sebou lyže. Vrstva snehu dole v obývaných oblastiach bola príliš slabá a sypká, aby uniesla muža na lyžiach, takže Benedikt nemal inú možnosť, len sa brodiť prachovým snehom. Z času na čas sa potkol o nejaký kopček alebo kameň – *Uf! Bodajťa, trmácať*

sa takou necestou! – a utešoval sa len myšlienkou, že to mohlo byť aj horšie. Ako už u psov býva zvykom, Leo venoval pozornosť mnohým veciam okolo seba a priam sršal radosťou. Podchvíľou ho veselá nálada premohla natoľko, že jej musel nechať voľný priebeh. Prudko vyskočil, až zvíril sypký sneh a vmietol ho Benediktovi do tváre, potom sa okolo neho zaliečavo krútil a dožadoval sa pochvaly a pohladenia.

„Tak, tak, ty si pravý pápež," ubezpečil ho zakaždým Benedikt. Pochvalnejšie sa o ňom vyjadriť nevedel.

Prekonali prvý úsek cesty k Hraničnému, usadlosti, za ktorou sa končila obývaná oblasť a začínali sa hory. Mali pred sebou celý deň, takže sa nikam neponáhľali. Kráčali po vychodených cestičkách medzi usadlosťami, občas sa na chvíľu zastavili a zdravili ľudí aj psov, ale Benedikt vždy slušne odmietol ponúkanú šálku kávy: „Ďakujem, dnes nie. Nechcem sa cestou príliš zdržiavať." Trochu mlieka pre všetkých troch však prijal rád.

Znovu a znovu musel odpovedať na otázky, aké asi bude v najbližších hodinách počasie. Ľudia sa ho nevypytovali na nič iné. Nechceli vyzvedať ani kuvikať, no každý predsa môže slobodne klásť otázky. Niektorí potom ešte dodali: „Počujte, ten váš

Leo určite vždy nájde správnu cestu, čo je veru veľké šťastie. Dokonca aj keď sa zotmie a strhne sa chumelica.“ Prehodili to len akoby zo žartu, ale sotva pritom odlepili zrak od zeme, keďže sa neodvážili upriet pohľad na ťažké napuchnuté mračná. A v duchu si pomysleli: *Mohlo mi hneď napadnúť, že to psisko sa nestratí.*

„Správnu cestu nájdeme všetci traja,“ utrúsil Benedikt pokojne a dopil misku mlieka. „Srdečná vďaka!“

„Nič proti vám a Nezmarovi, ale najviac by som aj tak dôveroval Leovi,“ neodpustil si sedliak a odbehol do domu po kus dobrej kosti, aby mal psík čo obhrýzať.

Benedikt nespomenul, že Leo je pravý pápež, ale kývol mu hlavou – nech si len pomaly a pokojne hryzká kostičku. Pohostili aj Nezmara. Dostal toľko voňavého sena, koľko sa zmestí do chlapskej čapice. Potom sa Benedikt rozlúčil a trojica znovu pokračovala v ceste.

Benedikt dnes ráno nešiel do kostola. Nezvýšil mu na to čas. Ak sa mal totiž včas dostať na usadlosť, kde prenocuje a dôkladne si oddýchne, kým sa zajtra skoro ráno vyberie na dlhokánsky pochod, musel si dnešok zadeliť rozumne už od chvíle, ako

vstal. V prvý deň sa príliš neponáhľal, predovšetkým kvôli Nezmarovi. Baran bol síce húževnatý a za každých okolností hodný svojho mena, ale prvoradé bolo, aby neprepínal sily hneď na začiatku dlhej cesty. Benedikt preto nemal to srdce merať cestu do kostola. Koniec koncov jeho púť vidieckym krajom na prvú adventnú nedeľu sa vyrovná aj ceste do kostola. Navyše ráno pred cestou sa na chvíľu posadil na posteľ a zbežne si prešiel text pripadajúci na ten deň: Matúš, kapitola dvadsaťjeden, o slávnostnom vstupe Ježiša do Jeruzalema. Vyzváňanie zvona, spievanie žalmov v kostolíku pokrytom mačinou a zjednodušený výklad evanjelia z úst starého kňaza si však musel len domyslieť. Inak to nešlo.

Benedikt kráčal snehom. Všade okolo neho, kam až oko dovidelo, sa rozprestieral biely kraj. Nad hlavou mu visela sivá pochmúrna zimná obloha, ba aj ľad na jazere v srdci nedotknutej krajiny pokrývala inovať alebo tenká vrstva snehu. Iba kde-tu z okolitého terénu vykúkali nízke sopečné kráter y a majstrovsky kreslili čierne kruhy rozličnej veľkosti, ktoré sa v nekonečnej zasneženej pustatine ponášali na tajomné symboly. Ak išlo o nejaké znamenie, čo asi veštilo? Nájsť odpoveď by nemuselo byť ľahké. Ktovie, možnože tie kráter y pripomínajúce neživé

ústa vraveli niečo v tomto zmysle: *Nech všetko zasype sneh a zahubí mráz. Nech zmrzne voda a stuhnú horniny. Nech ochladne vzduch a začnú sa sypať biele chumáče, ktoré pokryjú celú zem ako nevestin závoj alebo umrlcov rubáš. Nech sa ti dych v nose, nádej v srdci a krv v žilách premenia na ľad – hlboko pod povrchom aj tak stále blčí skrytý oheň*. Pokojne mohli hovoriť niečo také. Našlo sa teda riešenie hádanky? Je tiež celkom možné, že tie krátery hovorili niečo úplne iné. S výnimkou ich tmavých kruhov bolo totiž všetko biele alebo špinavosivé, najmä jazero – jagavobiela plocha, hladká ako tanečný parket medzi krátermi. Koho pozývala do tanca?

Akoby zrodená z oslepujúceho jasu pustatiny, odkiaľ sa dvíhali tmavé prstence kráterov a kde-tu stĺpy stuhnutej lávy pripomínajúce nočných trollov, nad hornatým krajom v tú nedeľu vládla nezvyčajne sviatočná atmosféra, ktorá prenikala človeku až do srdca. Okolo úhľadných špirál dymu, ktoré pokojne stúpali z roztrúsených usadlostí učupených či napoly zasypaných snehom, sa vznášal nesmierny a biely sviatočný deň – pokoj naskrze nepochopiteľný a plný nejasného očakávania – advent. Advent! Benedikt s tým slovom zaobchádzal mimoriadne opatrne. Veľké tiché slovo, ktoré jeho ušiam znelo tak cudzokrajne,

ale zároveň ho hrialo pri srdci. Asi žiadne iné slovo ho nezasiahlo tak hlboko. Pravdaže, nebolo mu celkom jasné, aký význam v sebe nesie, ale tušil, že sa za ním skrýva niečo, čo má ešte len prísť, očakávanie toho, čo už nie je ďaleko, príprava na niečo krajšie. O tom nebolo najmenších pochýb. Ako Benediktovi pribúdali roky, čoraz viac nadobúdal pocit, že celý jeho život sa stal adventom. Veď čím iným bol jeho život? Čím bol ľudský život na zemi, ak nie nedokonalou službou zasvätenou čakaniu a príprave na niečo lepšie – službou zasvätenou rozhodnutiu konať dobro?

Potom prišli ešte na jednu usadlosť, kde ich svojou zvyčajnou vľúdnosťou privítal všedný život miestnych. „Kávu?“ „Srdečná vďaka, dnes nie. Máme totiž trochu naponáhlo, deň sa už začína krátiť. Vďaka, ale naozaj nie.“ Sedliak pozorne preskúmal oblohu. Nijako sa netajil tým, že sa mu terajší vývoj ktovieako nepáči. Podľa Benedikta však ľudia mali počasie prijímať také, aké im ho dal Pán Boh. Sedliak si sám za seba želal, aby sa chumelica strhla skôr, než príde noc. Také reči boli Benediktovi proti srsti. *To hovoríš ty*, odfrkol si v duchu. A nahlas: „Tak teda, dovidenia.“

„Sú vám tí spoločníci aspoň na niečo dobrí?“ zaujímal sa sedliak. Len nerád sa lúčil s mužom,

ktorého možno videl posledný raz. Benediktov malý sprievod sa mu veru nepáčil. Minulú noc mal zlé sny a teraz cítil v kostiach, že tých troch ako neviditeľný tieň obklopuje trápenie a v blízkom čase na nich striehne akási nepriazeň osudu – ak nie aj niečo horšie. „Nie je vám ten baran iba na oštaru? Môžete sa naňho aj na toho psa spoľahnúť?“

„To veru môžem,“ potvrdil Benedikt. „Všetci traja sme už spolu preskákali všeličo.“

Takto by nikto nemal hovoriť vo chvíli, ktorá môže rozhodnúť o jeho osude. Dráždiť prírodné sily je prejavom márnomyseľnosti a človeku sa to môže vypomstiť. Sedliakovi nezišli na um žiadne ďalšie slová, a tak ich viac nezdržiaval. Trojica rýchlym a ráznym krokom pokračovala v ceste, zatiaľ čo muž tam zostal len tak stáť. Zmietali ním pochybnosti a veľká nespokojnosť – s tými tromi, so sebou samým aj s celým svetom. Prežúval tabak a pozoroval, ako sa vzďaľujú. Ľudia ako Benedikt boli preňho záhadou. Riskovať vlastný život len preto, aby zachránil hŕstku zatúlaných oviec, navyše každú z inej strany! Pritom sám Benedikt ich mal len zopár a nechýbala mu ani jedna.

Benedikt zase nedokázal preniknúť do mysle toho prezieravého sedliaka. Tak či onak, trojica

pokračovala v pochode. Nikto im predsa nemohol pokaziť taký nádherný deň, ako stvorený na putovanie krajinou a predchnutý sviatočnou atmosférou. Práve v nedeľu pred mnohými stáročiami Ježiš Kristus slávnostne vstúpil do Jeruzalema. Keď si na to Benedikt teraz spomenul, pocítil, že ten deň si v sebe ešte stále zachováva ozvenu onej dávnej udalosti. Mal živo pred očami, ako Boží Syn vstupuje do toho nádherného mesta zaliateho slnečnou žiarou. Jeho obrázok videl v Novom zákone: mestské hradby, bohato zdobené budovy a Ježiš, ako sa nesie na oslovi. Ratolesti, ktoré ľudia odtínali zo stromov a hádzali ich zvieraťu pod kopytá, Benediktovi tvarom najviac pripomínali ľadové kvety na oknách. Vedel však, že nie sú biele, ale zelené. Vyfarbilo ich tak slnko a jeho sila pritom prešla do hladkých lesklých listov. V tej chvíli zazneli slová zo Svätého písma. Doliehali takmer zreteľne z prázdnoty medzi hviezdami, akoby ich v nej kedysi uchovali vlny éteru a teraz len stačilo zbystriť sluch: *Hľa, tvoj Kráľ prichádza k tebe, tichý, sediaci na oslici, na osliatku, mláďati ťažného zvieraťa.*

Tichý, veru tak. Benedikt tomu úplne rozumel. Veď ako by Boží Syn mohol byť niečo iné? A sediaci na mláďati ťažného zvieraťa, lebo nič živé ani neživé nie je také bezvýznamné, aby nemohlo

slúžiť. Nik nie je natoľko úbohý, aby sa nemohol zasvätiť službe. Alebo natoľko dôležitý. Dokonca ani sám Boží Syn. Benedikt mal zároveň dojem, že to malé osliatko pozná a že presne vie, čo v tej posvätnej chvíli ono aj Boží Syn cítili vo svojom srdci. Vzápätí si živo predstavil, ako ľudia rozprestierajú na cestu svoje sviatočné šaty, a počul, ako sa iní pýtajú: „Kto je to?“ Áno, presne tak: Kto je to? Lebo oni nepoznali svätého Syna Božieho. Mali ho však spoznať. Z hĺbky prostej tváre mu vyžaroval úsmev, v ktorom sa mihal náznak smútku, lebo tí ľudia neboli schopní ničoho lepšieho. Ich oči boli zaslepené, zrkadlo ich sŕdc zahmlené. Keď ten smutný úsmev preblesol Benediktovi pred očami, zmocnil sa ho hnev: akí len museli byť slepí, stáť tvárou v tvár Spasiteľovi a nespoznať ho! On sám by ho bol spoznal na prvý pohľad. Vôbec o tom nepochyboval. Zaraz by bol k nemu priskočil a pomohol by mu vyhnať z chrámu tých darebákov a podvodníkov, poprevracať stoly peňazomencom a predavačom holubov.

Pri tej predstave si Benedikt potisol kožušinovú čiapku a utrel si čelo. Pot mu na tele nevyrazil pre pochod snehom, ale pre tie bojovné myšlienky a jeho účasť na vyčistení chrámu. Inak to bol človek mimoriadne mierumilovnej povahy. Nikdy, aspoň